

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์วิทยากร
อิสลามศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช
2523 โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา
พุทธศักราช 2523
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา
พุทธศักราช 2523

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ผู้วิจัยนำส่วนที่เป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วน
ประเมินค่า มาแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางและความเรียง
ส่วนที่เป็นแบบปลายเปิดนำค่าขอบมาจัดลำดับจากมากไปหาน้อย แล้วเสนอเป็นความ
เรียง

- ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ จะเสนอโดยวิธีจัดลำดับค่าตอบจากมากไปหาน้อย แล้วนำเสนอ
เป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนอิสลามศึกษา จำนวนโรงและชั่วโมง ที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ ภูมิภาคก่อนเป็นวิทยากรอิสลามศึกษา การอยู่ปฏิบัติงานในโรงเรียน และการปฏิบัติงานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอน วิชาอิสลามศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	202	57.71
หญิง	148	42.29
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
20-25 ปี	49	14.00
26-30 ปี	167	47.71
31-35 ปี	85	24.29
36-40 ปี	38	10.86
41-45 ปี	6	1.71
46-50 ปี	2	0.57
50 ปีขึ้นไป	3	0.86
วุฒิการศึกษาสายสามัญ		
ต่ำกว่า ม.ศ.3	31	8.86
ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า	207	59.14
ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า	88	25.14

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ แยกตามวุฒิดังนี้		
ปริญญาตรี	2	-
อนุปริญญา	10	-
ป.กศ.	8	-
ปวช.	4	-
วุฒิการศึกษาทางศาสนา		
ระดับอิมติคาคี	54	15.43
ระดับมูทาวาซีเตาะห์	169	48.29
ระดับซานาวี	127	36.28
อื่น ๆ	-	-
ประสบการณ์การสอนอิสลามศึกษา		
1-5 ปี	128	36.57
6 ปีขึ้นไป	222	63.43
จำนวนโรงเรียนและชั่วโมงที่สอนอิสลามศึกษา		
สอน 1 โรงเรียน	300	85.71
10-15 ชั่วโมง / สัปดาห์	169	48.29
16-20 ชั่วโมง / สัปดาห์	94	26.85
เกิน 20 ชั่วโมง / สัปดาห์	37	10.57

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สอน 2 โมง	50	14.29
10-15 ชั่วโมง / สัปดาห์	-	-
16-20 ชั่วโมง / สัปดาห์	35	10.00
เกิน 20 ชั่วโมง / สัปดาห์	15	4.29
การอยู่ปฏิบัติงานในโรงเรียน		
อยู่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตลอดวัน	251	71.71
อยู่ปฏิบัติงานเฉพาะเวลาที่มีชั่วโมงสอน	99	28.29
ภูมิลำเนาเดิมก่อนเป็นวิทยากรอิสลามศึกษา		
อยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียน	172	49.14
อยู่ต่างหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียนแต่อยู่ในตำบลเดียวกัน	84	24.00
อยู่ต่างตำบลกับที่ตั้งโรงเรียน	73	20.86
อยู่ต่างอำเภอกับที่ตั้งโรงเรียน	16	4.57
อยู่ต่างจังหวัดกับที่ตั้งโรงเรียน	5	1.43
อื่น ๆ	-	-
การได้รับมอบหมายงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน		
อิสลามศึกษา		
ติดตามเด็กขาดเรียน	238	68.00
การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน	109	31.14

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การประชุมผู้ปกครอง	169	48.29
เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม	197	56.29
สอนวิชาอื่น ๆ คือ (คณิตศาสตร์, สปช., ยวภาษา, พลศึกษา, ศิลปะ, ลูกเสือ, งานบ้าน งานเกษตร)	24	6.86
อื่น ๆ คือ (อาหารกลางวัน ประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ครูเวรประจำชั้น เจ้าหน้าที่สหกรณ์ โรงเรียน)	13	3.71

จากตารางที่ 3 แสดงว่าวิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.71 เป็นเพศชาย

ในค้ำอายุ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.71 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.29 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.57 มีอายุระหว่าง 46-50 ปี

ในค้ำวุฒิการศึกษาสายสามัญ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.14 มีวุฒิสำัญญ ม.ศ.3 หรือเทียบเท่า รองลงมา ร้อยละ 25.14 มีวุฒิ ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 6.86 มีวุฒิอื่น เช่น วุฒิอาชีวะ และวุฒิทางครู

ในค่านวชิการศึกษาศาสนา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.29 มีวุฒิระดับ มุทาวาซีเกาะห์ รองลง ร้อยละ 36.28 มีวุฒิระดับฆานาวี และร้อยละ 15.43 มีวุฒิระดับอับศีกาอ์

ในค่านประสบการณ์ในการสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.43 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอิสลามศึกษามาแล้ว 6 ปีขึ้นไป และอีก ร้อยละ 36.57 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอิสลามศึกษามาแล้วระหว่าง 1-5 ปี

ในค่านจำนวนโรงเรียนและชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ของวิทยากรอิสลามศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.71 สอนในโรงเรียนเดียว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 48.29 สอนระหว่าง 10-15 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีวิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 14.29 ที่สอนวิชาอิสลามศึกษาในสองโรงเรียน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 10.00 สอนระหว่าง 16-20 ชั่วโมง/สัปดาห์ จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 14.86 ที่สอนวิชาอิสลามศึกษาเกิน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์

ในค่านการอยู่ปฏิบัติงานในโรงเรียน วิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 71.71 อยู่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตลอดวัน และอีกร้อยละ 28.29 จะอยู่ปฏิบัติงานเฉพาะใน เวลาที่มีชั่วโมงสอนเท่านั้น

ในค่านภูมิลำเนาเดิมก่อนมาเป็นวิทยากรอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 49.14 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 24.00 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างหมู่บ้านที่ตั้งโรงเรียนแต่อยู่ตำบลเดียวกัน และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 1.43 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดกับที่ตั้งโรงเรียน

ในค่านการได้รับมอบหมายงานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอนวิชาอิสลามศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.00 ได้รับมอบหมายให้คึกคากเด็กชากเรียน รองลงมาร้อยละ 56.29 ได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม วิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 3.71 ได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ เช่น ทำอาหารกลางวัน สอนแทนครูที่ไม่มา ฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน ครูเวรประจำวัน เจ้าหน้าที่สหกรณ์ โรงเรียน เป็นต้น

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในแต่ละระดับของเกณฑ์การประเมินผลของกรมวิชาการ

เกณฑ์การประเมินผล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับ 4 (ดีมาก)	17	4.86
ระดับ 4 (ดี)	37	10.57
ระดับ 2 (ค่อนข้างดี)	143	40.86
ระดับ 1 (พอใช้)	145	41.43
ระดับ 0 (ต้องแก้ไข)	8	2.28
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 41.43 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา อยู่ในระดับ พอใช้ รองลงมา ร้อยละ 40.86 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา อยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 2.28 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร

การเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา		
ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการจัดสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน	198	56.57
ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ การเรียนรู้ และความคิดรวบยอดในหลักสูตร	216	61.71
ศึกษาแผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน และสื่อการสอน	306	87.43
ศึกษาวิธี การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ	241	68.86
การเตรียมตัวก่อนสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ศึกษาความสัมพันธ์ของจุดประสงค์ใน อ.ศ.ป.02 กับแผนการสอน	260	74.29
ศึกษาความสัมพันธ์ของจุดประสงค์ใน อ.ศ.ป.02 กับจุดประสงค์ใน ป.02	236	67.43
จัดทำกำหนดการสอน	191	54.57
ศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดของเนื้อหา	263	75.14
ศึกษากิจกรรมการสอน	260	74.29
ศึกษาสื่อและการใช้สื่อการสอน	291	83.14
ศึกษาการวัดผลและการประเมินผล	219	62.57
จัดทำบันทึกการสอน	305	87.14
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 5 แสดงว่าวิทยากรอิสลามศึกษามีการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร ดังนี้

ในด้านการเตรียมตัวก่อนใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.43 ได้ศึกษาแผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียนและสื่อการเรียนการสอน รองลงมา ร้อยละ 68.86 ได้ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 59.57 ได้ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการจัดสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียน

ในด้านการเตรียมตัวก่อนสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.14 ได้จัดทำบันทึกการสอน รองลงมา ร้อยละ 83.14 ศึกษาการใช้สื่อการสอน และวิทยากรจำนวนน้อย ร้อยละ 54.57 ได้จัดทำกำหนดการสอน

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา ในการจัดปัจจัยและสภาพ
ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
การจัดหาหรือจัดทำสื่อการสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่ได้จัดหาหรือจัดทำ	59	16.86
จัดหาหรือจัดทำ	291	83.14
วิธีการจัดหาหรือจัดทำ		
นำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำ	157	53.95
ครูในโรงเรียนช่วยกันจัดหาหรือจัดทำ	110	37.80
ติดต่อขอสื่อการสอนจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ	97	33.33
ใช้งบประมาณจากทางโรงเรียนจัดซื้อหรือจัดทำ	200	68.73
ใช้จ่ายเงินส่วนตัวจัดซื้อหรือจัดทำ	130	44.67
อื่น ๆ คือ นักเรียนนำวัสดุมาจัดทำ	6	2.06
การจัดหนังสืออ่านเพิ่มเติมและหนังสือประกอบการค้นคว้า ในโรงเรียน		
จัดไว้ในมุมหนังสือในห้องเรียน	100	28.57
จัดไว้ในห้องสมุดร่วมกับหนังสืออื่น ๆ	222	63.43
จัดไว้ในห้องอิสลามศึกษา	7	2.00
ยังอยู่กระจัดกระจาย	21	6.00
อื่น ๆ	-	-
การประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษาให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนทราบ		
ไม่ได้จัด	42	12.00
จัด	308	88.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจับปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการจับประชาสัมพันธ์		
จับป้ายนิเทศ	51	16.56
จับประชุมนักเรียน	133	43.18
จับประชุมผู้ปกครอง	161	52.27
จัดทำเอกสารเผยแพร่	30	9.74
ออกพบปะผู้ปกครองในชุมชน	243	78.90
อื่น ๆ คือ (แจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบหลังละหมาดวันศุกร์)	13	4.22

จากตารางที่ 6 แสดงว่าวิทยากรอิสลามศึกษา มีการจับปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน ดังนี้

ในด้านการจัดหาและจัดทำสื่อการสอน วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 83.14 ได้จัดหาและจัดทำสื่อการสอน และวิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 16.86 ไม่ได้จัดหาและจัดทำสื่อการสอน วิทยากรอิสลามศึกษาที่ได้จัดหาหรือจัดทำสื่อการสอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.73 ใช้เงินงบประมาณจากทางโรงเรียนจัดซื้อหรือจัดทำ รองลงมา ร้อยละ 53.95 นำวัสดุที่มีอยู่ในห้องดินมาจัดทำ และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 2.06 ทอบว่าจัดหาหรือจัดทำโดยวิธีอื่น ๆ เช่น ให้นักเรียนเป็นผู้จัดทำวัสดุ เป็นต้น

ในด้านการจัดหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือหนังสือประกอบการค้นคว้าวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.43 ทอบว่าจัดไว้ในห้องสมุดรวมกับหนังสืออื่น รองลงมา ร้อยละ 28.57 ทอบว่าจัดไว้ในมุมหนังสือในห้องเรียน และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 2.00 ทอบว่าจัดไว้ในห้องอิสลามศึกษา

ในด้านการจัดประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษาให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 88.00 ทอบว่าได้จัดการประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษา และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 12.00 ทอบว่า ไม่ได้จัดการประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาที่ได้จัดการประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.90 ใช้วิธีออกไปพบปะผู้ปกครองในชุมชน รองลงมา ร้อยละ 52.27 ใช้วิธีการจัดประชุมผู้ปกครอง วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนน้อยร้อยละ 4.22 จัดโดยวิธีอื่น ๆ เช่น การแจ้งผลการเรียน ให้ผู้ปกครองทราบการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบหลังจากละหมาดรวมกันในวันศุกร์ เป็นต้น

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาในด้านการใช้วิธีสอนในการสอนวิชาอิสลามศึกษา

วิธีสอน	ระดับการใช้					
	บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่ได้ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้วิธีสอนในการสอนวิชาอิสลามศึกษา						
การสอนแบบบรรยาย อธิบาย	283	80.86	67	19.14	—	—
การให้นักเรียนค้นคว้า รายงาน	156	44.57	187	53.43	7	2.00
การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อทำกิจกรรม	130	37.64	161	46.00	59	16.86
การสอนแบบสาธิต	221	63.14	116	33.14	13	3.72
การให้ปฏิบัติจริง	241	68.86	97	27.71	12	3.43
การแสดงบทบาทสมมติ	115	32.86	207	59.14	28	8.00
การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม	80	22.86	95	27.14	175	50.00

จากตารางที่ 7 แสดงว่าในด้านการใช้วิธีสอน วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ตั้งแต่ร้อยละ 63.14 ถึงร้อยละ 80.86 ใช้วิธีสอนในระดับบ่อยครั้งอยู่ 3 วิธี คือ การสอนแบบบรรยาย อธิบาย การให้ปฏิบัติจริง และการสอนแบบสาธิต ส่วนวิธีสอนที่ใช้ในระดับนาน ๆ ครั้ง มีอยู่ 2 วิธี คือ การสอนโดยให้นักเรียนค้นคว้า รายงาน การแสดงบทบาทสมมติ ส่วนวิธีสอนที่วิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 50.00 คอบว่าไม่ได้ใช้ คือการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา ในคํานการใช้สื่อการสอน ประกอบการสอนวิชาอิสลามศึกษา

ประเภทของสื่อ	ระดับการปฏิบัติ					
	บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่ได้ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้สื่อการสอนประกอบ						
การสอนวิชาอิสลามศึกษา						
บัตรคำ	285	81.43	63	18.00	2	0.57
แถบประโยค	188	53.71	150	42.86	12	3.57
แผนภูมิ	252	72.00	92	26.29	6	1.71
แผนผัง แผนที่	79	22.57	214	61.14	57	16.29
รูปภาพ	125	35.71	169	48.29	56	16.00
ของจริง ของจำลอง	111	31.71	204	58.29	35	10.00
เทปบันทึกเสียง	10	2.86	126	36.00	214	61.14

จากตารางที่ 8 แสดงว่าในคํานการใช้สื่อการสอนประกอบการสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ทั้งแต่ร้อยละ 53.71 ถึงร้อยละ 81.40 ใช้สื่อการสอนในระดับบ่อยครั้งอยู่ 3 ประเภท คือ บัตรคำ แผนภูมิ และแถบประโยค ส่วนสื่อการสอนที่วิทยากรใช้ในระดั นาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ทั้งแต่ร้อยละ 58.29 ถึงร้อยละ 61.14 มีอยู่ 2 ประเภท คือ แผนที่ แผนผัง และของจริง ของจำลอง ส่วนสื่อการสอนที่วิทยากรอิสลามศึกษา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.14 ไม่ได้ใช้ คือ เทปบันทึกเสียง

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรและกิจกรรมอื่น ๆ

ประเภทของกิจกรรม	ระับการปฏิบัติ					
	บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้แหล่งวิชาการและวิทยากร						
ชุมชน	41	11.71	161	46.00	148	42.29
การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญและ						
เทศกาลของศาสนาอิสลาม	99	28.29	200	57.14	51	14.57
การจัดให้นักเรียนละหมาดรวมกัน	263	75.14	49	14.00	38	10.86
การติดตามผลการใช้นักเรียนอ่าน						
คัมภีร์อัล-กุรอานที่บ้าน	139	39.71	148	42.29	63	18.00
การสอนซ่อมเสริม	50	14.29	206	58.86	94	26.85
การจัดให้นักเรียนประกวดหรือแข่ง						
ชันกิจกรรมค่านศาสนาอิสลาม	32	9.14	97	27.72	221	63.14

จากตารางที่ 9 แสดงว่าในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมอื่น ๆ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.14 ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนละหมาดรวมกันในระับบ่อยครั้ง ส่วนกิจกรรมที่จัดในระับนาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ตั้งแต่ร้อยละ 57.14 ถึงร้อยละ 58.86 มีอยู่ 2 กิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญและเทศกาลของศาสนาอิสลามและการสอนซ่อมเสริม ส่วนกิจกรรมที่วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 63.14 ไม่ได้จัด คือ การจัดให้นักเรียนประกวดหรือแข่งชันกิจกรรมค่านศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยาการอิสลามศึกษาในค่านการวัดและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษา

วิธีการวัดผลและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ					
	บ่อยครั้ง		นาน ๆ ครั้ง		ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษา						
การสังเกต	311	88.86	39	11.14	-	-
การสัมภาษณ์ ชักถาม	249	71.14	97	27.72	4	1.14
การตรวจผลงานหรือแบบฝึกหัด	315	90.00	32	9.14	3	0.86
การใช้แบบทดสอบ	240	68.57	105	30.00	5	1.43
การทดสอบภาคปฏิบัติ	213	60.86	137	39.14	-	-
การติดตามผลการปฏิบัติจริง						
ในชีวิตประจำวัน	150	42.86	159	45.43	41	11.71
การประเมินผลก่อนเรียน	102	29.14	208	59.43	40	11.43
การประเมินผลระหว่างเรียน	115	32.86	195	55.71	40	11.43
การประเมินผลหลังเรียน	278	79.43	68	19.43	4	1.14
การใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้						
ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา	279	79.71	65	18.57	6	1.72

จากตารางที่ 10 แสดงว่าในค่านการวัดผลและประเมินผลวิชาอิสลามศึกษา วิทยาการอิสลามศึกษา ส่วนใหญ่ ทั้งแต่ร้อยละ 60.86 ถึงร้อยละ 90.00 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลในระดับบ่อยครั้งอยู่ 7 วิธีคือ การทดสอบภาคปฏิบัติ การใช้แบบทดสอบ การสัมภาษณ์หรือชักถาม การประเมินผลหลังเรียน การสังเกต และการตรวจผลงาน

หรือแบบฝึกหัด ส่วนวิธีวัดผลและประเมินผลที่วิทยากรใช้ในระคับ นาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.71 ถึงร้อยละ 59.43 วิธี คือ การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลก่อนเรียน

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่ได้รับการนิเทศติดตาม ผลการใช้หลักสูตร

รายการนิเทศ	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับการนิเทศในปีการศึกษา 2530		
ไม่ได้รับการนิเทศ	56	16.00
ได้รับการนิเทศ	294	84.00
ผู้นิเทศ		
ผู้บริหารโรงเรียน	223	75.85
ครูวิชาการโรงเรียน	148	50.34
ประธานกลุ่มโรงเรียน	44	14.97
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	189	64.29
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	69	23.47
อื่น ๆ	7	2.38
วิธีการนิเทศ		
การให้คำแนะนำ	273	92.86
การประชุมปรึกษาหารือ	134	45.58
การจัดอบรม	94	31.54
การสาธิต	31	10.54
การเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการสอน	140	47.62
การฝึกปฏิบัติจริง	92	31.29
การใช้เอกสาร	84	28.57
อื่น ๆ	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการนิเทศ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการนิเทศในค่าน		
การใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร	168	57.14
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร	231	78.57
การผลิตและการใช้สื่อ	150	51.02
การวัดผล ประเมินผล และการทำเอกสารประเมินผล	214	72.78
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 11 แสดงว่าวิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 84.00 ด้รับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ในค่านของผู้นิเทศ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 75.85 ด้รับการนิเทศจากผู้บริหารโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 64.29 ด้รับการนิเทศจากบุคคลอื่น ๆ เช่น ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 และศึกษานิเทศก์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ในค่านของวิธีการที่ด้รับการนิเทศ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 92.86 ด้รับการนิเทศโดยวิธีการให้คำแนะนำ รองลงมาร้อยละ 47.62 ด้รับการนิเทศโดยวิธีการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน และจะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 10.54 ด้รับการนิเทศโดยวิธีการสาธิต

ในค่านเรื่องที่ได้รับการนิเทศ วิทยาการอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.57
 ได้รับการนิเทศในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 รองลงมาร้อยละ 72.78 ได้รับการนิเทศในเรื่องของการวัดผลประเมินผลและการทำ
 เอกสารประเมินผล และจะมีวิทยาการอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 51.02 ได้รับ
 การนิเทศในเรื่องการผลิตและการใช้สื่อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของวิทยาการอิสลามศึกษาที่มีปัญหาค้นหลักสูตรและ
 การเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร

ปัญหาค้นหลักสูตรและการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา		
ไม่มี	253	72.29
มี	187	27.71
มีปัญหาในค่าน		
ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	14	14.43
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา	36	37.11
อื่น ๆ		
ปัญหาค้นเนื้อหาของวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	163	46.57
มี	187	53.43
มีปัญหาในค่าน		
ไม่มีรายละเอียดของเนื้อหา	57	30.48
ไม่สามารถจัดกิจกรรมตามเนื้อหาที่กำหนดได้	90	48.13
เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของบทเรียน	34	18.18
เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับเวลา	104	55.61
อื่น ๆ คือ (ไม่สามารถเทียบคำภาษาอาหรับเป็น คำไทยได้ เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน)	4	2.14

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ปัญหาคำหลักสูตรและการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาในการเตรียมตัวก่อนการสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	205	58.57
มี	145	41.43
มีปัญหาในคำ		
ขาดแหล่งวิชาการที่จะใช้ประกอบการค้นคว้า	126	86.90
ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมกับครูท่านอื่นใน		
การวางแผนการสอน	56	38.62
ไม่มีเวลาในการเตรียมตัว	10	6.90
อื่น ๆ คือ(ขาดคู่มือ)	1	0.69

จากตารางที่ 12 แสดงว่าวิทยากรอิสลามศึกษามีปัญหาคำหลักสูตรและการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 72.29 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อย ร้อยละ 27.71 มีปัญหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยวิทยากรที่มีปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.89 มีปัญหาในคำไม่สามารถสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ รองลงมา ร้อยละ 37.11 มีปัญหาคำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา มี วิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 14.43 มีปัญหาคำไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปัญหาคำเนื้อหาของวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 53.43 มีปัญหาคำเนื้อหาของวิชาอิสลามศึกษา โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 55.61 มีปัญหาคำเนื้อหาไม่สัมพันธ์กับเวลา รองลงมา ร้อยละ 48.13

มีปัญหาค้านไม่สามารถจัดกิจกรรมตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ จะมีวิทยากรอิสลามศึกษา
จำนวนน้อยร้อยละ 2.14 มีปัญหาค้านอื่น ๆ เช่น เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของ
นักเรียน เป็นต้น

ปัญหาค้านการเตรียมตัวก่อนสอน วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ
58.57 ไม่มีปัญหาค้านการเตรียมตัวก่อนสอน จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 41.43
มีปัญหาค้านการเตรียมตัวก่อนสอน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 86.90 มีปัญหาค้านการขาด
แหล่งวิชาการที่จะใช้ประกอบการค้นคว้า รองลงมาร้อยละ 38.62 มีปัญหาค้านไม่มี
โอกาสเข้าร่วมประชุมกับครูท่านอื่นในการวางแผนการสอน และวิทยากรส่วนน้อย
เพียง 1 คน มีปัญหาค้านอื่น ๆ คือ ขาดคู่มือครู

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาคำถามการจักัจจัย และสภาพทาง ๆ ภายในโรงเรียน

การจักัจจัยและสภาพทาง ๆ ภายในโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาคำถามการใช้อาคารสถานที่ในการสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	169	48.29
มี	181	51.71
มีปัญหาคำถาม		
ห้องเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ	93	51.38
ห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรม	43	23.76
ไม่มีห้องสำหรับจัดเป็นห้องละหมาดที่เป็นเอกเทศ	148	81.77
อื่น ๆ (ไม่มีโต๊ะเรียน เก้าอี้, ไม่มีห้องพักครู)	9	4.97
ปัญหาการให้นักเรียนใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ		
ไม่มี	171	48.86
มี	179	51.14
มีปัญหาคำถาม		
ไม่มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ	21	11.73
หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	91	50.84
หนังสือที่มีไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	66	36.87
ห้องสมุดหรือมุมหนังสือคับแคบเกินไป	70	39.11
ห้องสมุดหรือมุมหนังสือจัดไม่เป็นระเบียบ		
ยากแก่การค้นคว้า	31	17.32
นักเรียนขาดทักษะในการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ	95	53.07
ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมที่จะให้นักเรียน		
ใช้ห้องสมุด	120	67.04
อื่น ๆ	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การวิจัยและสภาพทาง ๆ ภายในโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	294	84.00
มี	56	16.00
มีปัญหาในชั้น		
ไม่เข้าใจวิธีการประชาสัมพันธ์	35	62.50
ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์	16	28.57
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	12	21.43
มีเวลาในการที่จะประชาสัมพันธ์น้อย	30	53.57
อื่น ๆ	-	-
ปัญหาการจัดหาและจัดทำสื่อการสอน		
ไม่มี	144	32.57
มี	236	67.43
มีปัญหาในชั้น		
ขาดงบประมาณ	165	69.92
ขาดวัสดุที่จะใช้ผลิตสื่อ	143	60.59
ขาดแหล่งคนควาทางวิชาการในห้องดิน	76	32.20
ขาดความรู้เรื่องการผลิตสื่อ	106	44.92
ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารและครูท่านอื่น ๆ	6	2.54
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 13 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษามีปัญหาคำถามการจักปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ดังนี้

ปัญหาคำถามการใช้อาคารสถานที่ในการสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 51.71 มีปัญหาคำถามการใช้อาคารสถานที่ โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาลดส่วนใหญ่ร้อยละ 81.77 มีปัญหาคำถามไม่มีห้องเรียนสำหรับจัดเป็นห้องละหมาดที่เป็นเอกเทศ รองลงมาร้อยละ 51.38 มีปัญหาคำถามห้องเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาส่วนน้อยร้อยละ 4.97 ที่มีปัญหาคำถามอื่น ๆ เช่น ไม่มีห้องพักครู ไม่มีโต๊ะเรียน เป็นต้น

ปัญหาคำถามการให้นักเรียนใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 51.14 มีปัญหาคำถามการให้นักเรียนใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาลดส่วนใหญ่ร้อยละ 67.04 มีปัญหาคำถามครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมที่จะให้นักเรียนใช้ห้องสมุด รองลงมาร้อยละ 53.07 มีปัญหาคำถามนักเรียนขาดทักษะในการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ไม่เป็นระเบียบยากแก่การค้นคว้า

ปัญหาคำถามการประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 84.00 ไม่มีปัญหา จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 16.00 มีปัญหาคำถามการจักประชาสัมพันธ์การสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาลดส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 มีปัญหาในคำถามไม่เข้าใจวิธีการประชาสัมพันธ์ รองลงมาร้อยละ 53.57 มีปัญหาคำถามมีเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อย และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 21.43 ที่มีปัญหาคำถามไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

ปัญหาคำถามการจักหาและจักทำสื่อการสอน วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 67.43 มีปัญหาคำถามการจักหาและจักทำสื่อการสอน โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาลดส่วนใหญ่ร้อยละ 69.92 มีปัญหาคำถามขาดงบประมาณ รองลงมาร้อยละ 60.59 มีปัญหาคำถามขาดวัสดุที่จะใช้ผลิตสื่อ และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 2.54 ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา

การจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	176	50.29
มี	174	49.71
มีปัญหาในค่าน		
การใช้ภาษาไทยของนักเรียน	104	59.77
นักเรียนขาดเรียนบ่อย	31	17.82
ไม่มีแหล่งทางวิชาการสำหรับการค้นคว้า	120	68.97
ไม่มีทักษะในการผลิตและใช้สื่อประเภทต่างๆ	102	58.62
ขาดทักษะในการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม	105	60.34
ไม่มีเวลาสำหรับการสอนซ่อมเสริม	97	55.75
ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร	9	5.17
โรงเรียนมีกิจกรรมพิเศษมากเกินไป	8	4.60
ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	7	4.02
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 14 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 50.29 ไม่มีปัญหาในค่านการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา แต่มีวิทยากรอิสลามศึกษาร้อยละ 49.71 มีปัญหาค่านการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.97 มีปัญหาค่านไม่มีแหล่งทางวิชาการสำหรับการค้นคว้า รองลงมา ร้อยละ 60.34 มีปัญหาค่านไม่มีทักษะในการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม และจะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 4.02 มีปัญหาค่านผู้บริหารไม่สนับสนุนเท่าที่ควร

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาในด้านการใช้วิธีสอนเพื่อสอนวิชาอิสลามศึกษา

วิธีสอน	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการใช้วิธีสอนเพื่อสอนวิชาอิสลามศึกษา		
ไม่มี	115	32.86
มี	235	67.14
วิธีสอนที่เป็นปัญหา		
การสอนแบบบรรยาย อธิบาย	14	5.96
การให้นักเรียนค้นคว้ารายงาน	91	38.72
การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อทำกิจกรรม	192	81.70
การสาธิต	13	5.53
การให้ปฏิบัติจริง	35	14.89
การแสดงบทบาทสมมติ	50	21.28
การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม	195	82.98
การเชิญวิทยากรพิเศษ	142	60.43
อื่น ๆ	-	

จากตารางที่ 15 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 67.14 มีปัญหาในการใช้วิธีสอนเพื่อสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยวิทยากรที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.98 มีปัญหาในการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 81.70 มีปัญหาในการสอนแบบแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อทำกิจกรรม และวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 5.53 มีปัญหาในการสอนแบบสาธิต

ตารางที่ 16 จำนวนและค่าร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาค้นการจกกิจกรรม
เสริมหลักสูตร

ปัญหาค้นการจกกิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาค้นการจกกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
ไม่มี	196	56.00
มี	154	44.00
มีปัญหาในค้น		
ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจก	21	13.64
ไม่มีเวลาที่จะใช้ในการจก	77	50.00
ไม่มีงบประมาณ	87	56.49
ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	7	4.55
ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความสนใจ	16	10.39
สถานที่ไม่อำนวย	34	22.08
ขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างวิทยากร กับผู้บริหารโรงเรียน	45	29.22
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 16 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 56.00 ไม่มีปัญหาค้นการจกกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาค้นการจกกิจกรรมเสริมหลักสูตรร้อยละ 44.00 โดยวิทยากรที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 56.49 มีปัญหาค้นไม่มีงบประมาณ รองลงมา ร้อยละ 50.00 มีปัญหาค้นไม่มีเวลาในการจกและจะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 4.55 มีปัญหาค้นขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาคำถามการวัดและการประเมินผล

ปัญหาคำถามการวัดผลและการประเมินผล	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาคำถามการวัดผลและการประเมินผล		
ไม่มี	180	51.43
มี	170	48.57
มีปัญหาในคำถาม		
เอกสารการประเมินมีไม่เพียงพอ	51	30.00
ไม่มีวัสดุสำหรับทำแบบประเมิน	67	39.41
ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำเอกสารการประเมิน	44	25.88
ขาดความรู้ความเข้าใจในการออกข้อสอบ	102	60.00
ไม่สามารถวัดผลและประเมินผลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้	43	25.29
ขาดความรู้เรื่องเทคนิคการประเมินแบบต่างๆ	55	32.55
ไม่มีเวลาที่จะประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	36	21.18
ไม่มีโอกาสได้ประสานงานกับครูผู้สอนวิชาอื่นๆ	28	16.47
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 17 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 51.43 ไม่มีปัญหาคำถามการวัดผลและการประเมินผล จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาคำถามการวัดผลและการประเมินผลร้อยละ 48.57 โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 มีปัญหาคำถามขาดความรู้ความเข้าใจในการออกข้อสอบ รองลงมา ร้อยละ 39.41 มีปัญหาคำถามไม่มีวัสดุสำหรับทำแบบประเมิน จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 16.47 มีปัญหาคำถามไม่มีโอกาสได้ประสานงานกับครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาค่านการนิเทศ
ศึกษามผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาค่านการนิเทศศึกษามผลการใช้หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาจากการนิเทศศึกษามผลการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา		
ไม่มี	209	59.71
มี	141	40.29
มีปัญหาค่าน		
ได้รับการนิเทศน้อยครั้ง	111	78.72
ได้รับการนิเทศไม่ตรงตามปัญหาที่ทองการ	16	11.34
ไม่มีโอกาสได้ซักถามขอสงสัย	25	17.73
ผู้นิเทศใช้วิธีการนิเทศที่ไม่น่าสนใจ	4	2.84
ผู้นิเทศใช้เวลาในการนิเทศแต่ละครั้งน้อย	40	28.37
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 18 แสดงว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 59.71 ไม่มีปัญหาค่านการนิเทศศึกษามผลการใช้หลักสูตร จะมีวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาค่านการนิเทศศึกษามผลการใช้หลักสูตรร้อยละ 40.29 โดยวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.72 มีปัญหาค่านการได้รับการนิเทศน้อยครั้ง รองลงมาร้อยละ 28.37 มีปัญหาค่านผู้นิเทศใช้เวลาในการนิเทศแต่ละครั้งน้อย และจะมีวิทยากรอิสลามศึกษาจำนวนน้อยร้อยละ 2.84 มีปัญหาค่านผู้นิเทศใช้วิธีการนิเทศที่ไม่น่าสนใจ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 จากแบบสอบถามปลายเปิดนำมารวบรวมจัดลำดับค่าตอบตามลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรและการเตรียมการก่อนใช้หลักสูตร

- 1.1 ควรจัดการอบรมทบทวนให้แก่วิทยากรอิสลามศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 เนื่องจากวิทยากรบางส่วนมีความรู้พื้นฐานทางด้านศาสนาน้อย จึงมีปัญหาในด้านการค้นคว้าหารายละเอียดของเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด

2. ความคิดเห็นด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

- 2.1 ควรจัดส่งหนังสือเรียนไปให้โรงเรียนโดยเร็ว และควรกำหนดให้แน่นอนว่าจะให้นักเรียนซื้อเองหรือทางกระทรวงจะแจกให้ เพราะหลายโรงเรียนเตรียมที่จะจัดซื้อแต่ก็ได้รับคำสั่งให้ระงับไว้
- 2.2 ห้องอิสลามศึกษาที่เป็นเอกเทศเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะในการปฏิบัติศาสนกิจนั้นจำเป็นจะต้องใช้ห้องที่เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ
- 2.3 สื่อประเภทรูปภาพบางอย่างหาซื้อไม่ได้ ควรจัดหาให้ด้วย
- 2.4 ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่วิทยากรอิสลามศึกษา เพื่อใช้เป็นค่าวัสดุ หนังสือเรียน และการตกแต่งห้อง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 3.1 ควรมีการอบรมครูในด้านเทคนิคการสอนปีละอย่างน้อย 1 ครั้ง
- 3.2 โรงเรียนควรจัดให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากขึ้น
- 3.3 ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในช่วงปิดภาคเรียนด้วย เป็นประเภทการอยู่ค่ายของเยาวชน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการวัดผลและประเมินผล
 - 4.1 ควรให้มีการอบรมด้านการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการเขียนข้อทดสอบให้วิทยากรอิสลามศึกษาบ้าง
 - 4.2 ควรจัดทำแบบทดสอบวัดจุดประสงค์ย่อยให้วิทยากรอิสลามศึกษาทุกชั้น
 - 4.3 ควรจัดให้มีข้อสอบมาตรฐานเพื่อใช้ร่วมกัน
 - 4.4 จุดประสงค์ใน อศ.ป.02 ควรแบ่งให้ชัดเจนให้เป็น 3 วิชา เช่น จุดประสงค์ข้อที่ 1-12 เป็นวิชาจริยศึกษา จุดประสงค์ข้อที่ 13-26 เป็นวิชา สปช. และจุดประสงค์ข้อที่ 27-34 เป็นวิชาอิสลามศึกษา
5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 5.1 เนื่องจากวิทยากรอิสลามศึกษาเป็นผู้มีพื้นฐานด้านความรู้ ประสบการณ์ การเป็นครูน้อย ผู้นิเทศควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยการนิเทศให้บ่อยครั้ง เพื่อเป็นการชี้แนะและกระตุ้นให้วิทยากรอิสลามศึกษาทำงานให้ประสบผลสำเร็จ
 - 5.2 ผู้นิเทศควรเข้าใจหลักสูตรอิสลามศึกษา และเข้าใจปัญหาของวิทยากรอิสลามศึกษาคด้วย

ส่วนที่ 2 สภาพและปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
จากการสัมภาษณ์วิทยากรอิสลามศึกษา

จากการสัมภาษณ์วิทยากรอิสลามศึกษา จำนวน 78 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการนำข้อมูลที่ได้รับมาจัดลำดับค่าตอบจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ข้อคำถามที่ 1 การมีโอกาสได้ศึกษาหาวิธีการเพื่อช่วยให้การสอนวิชาอิสลามศึกษา ประสบผลสำเร็จ

วิทยากรอิสลามศึกษาตอบว่ามีโอกาสได้ศึกษาหาวิธีการเพื่อช่วยให้การสอนวิชาอิสลามศึกษาประสบผลสำเร็จ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ (69 คน)
2. ปรึกษาผู้บริหาร ครูวิชาการ และเพื่อนครูในโรงเรียน (50 คน)
3. ศึกษาหลักศาสนาเพิ่มเติมจากผู้รู้ในหมู่บ้าน (32 คน)
4. การประชุมพบปะพูดคุยกับวิทยากรอิสลามศึกษาด้วยกัน (28 คน)
5. ศึกษาเพิ่มเติมทั้งด้านวิชาสามัญและวิชาครู (20 คน)
6. ขอสังเกตการสอนจากเพื่อนครูในโรงเรียน (5 คน)

ส่วนวิทยากรอิสลามศึกษาที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาหาวิธีการเพื่อช่วยสอนวิชาอิสลามศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ด้วยสาเหตุไม่มีเวลา (7 คน)

ข้อคำถามที่ 2 ปัญหาการใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร วิทยากรอิสลามศึกษาจะมีปัญหาค้นต่าง ๆ ดังนี้

1. คำนหลักสูตร
 - 1.1 เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับเวลา (48 คน)
 - 1.2 เนื้อหาบางตอนยากเกินไปไม่เหมาะกับวัย เช่น อัล-กุรอาน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 (31 คน)
 - 1.3 เนื้อหาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มากเกินไปทำให้สอนไม่ทันตามเวลาที่กำหนด (30 คน)

- 1.4 ไม่สามารถหารายละเอียดของเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดได้ (20 คน)
- 1.5 เนื้อหาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ไม่เหมาะกับระดับชั้นเรียน เพราะเนื้อหาเทียบเท่าระดับมุกาวาชิเคะห์ (ชั้นปีที่ 7) ของโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม (15 คน)
2. ปัญหาค่านแผนการสอน
 - 2.1 กิจกรรมที่เสนอแนะในแผนการสอนยากเกินไปสำหรับเด็ก เช่น ให้เด็กชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-2 อภิปราย (48 คน)
 - 2.2 การสอนที่ให้สัมพันธ์กับคุณธรรมของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทำได้ยาก (47 คน)
 - 2.3 ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เสนอแนะในแผนการสอนได้เพราะ ไม่มีทักษะ เช่น การร้องเพลง การเล่านิทาน ฯลฯ (30 คน)
3. ปัญหาค่านหนังสือเรียน
 - 3.1 ไม่มีหนังสือเรียน (76 คน)
 - 3.2 เนื้อหาในหนังสือเรียน (หนังสือเรียนเดิม) ไม่ตรงกับแผนการสอน (58 คน)
 - 3.3 การใช้คำในหนังสือเรียนไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในหนังสือเทียบ คำศัพท์อิสลามศึกษา เช่น คำว่า "รสูล" ในหนังสือเรียนจะ เขียนเป็น "เราะสุล" (13 คน)
 - 3.4 การจัดส่งหนังสือต่าง ๆ ให้โรงเรียนไม่ทันตามความต้องการ (13 คน)

ในค่านคู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม เครื่องมือวัสดุการเรียนรู และกำหนด การสอน วิทยาการอิสลามศึกษาทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ตอบว่าไม่มีปัญหา

ข้อคำถามที่ 3 ปัญหาในการสอนวิชาอิสลามศึกษา วิทยาการมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ยังไม่ดีเท่าที่ควร (50 คน)

2. ไม่สามารถใช้เทคนิควิธีสอนบางอย่างได้ เช่น การอภิปราย กระบวนการกลุ่ม เพราะไม่มีทักษะในการใช้ ใช้แล้วเสียเวลา เด็กยังไม่มีทักษะในการพูด (48 คน)
3. ขาดห้องเรียนอิสลามศึกษาที่เป็นเอกเทศ (42 คน)
4. การเชิญวิทยากรพิเศษไม่สามารถทำได้เพราะไม่มีเงินงบประมาณสำหรับเป็นค่าตอบแทน (40 คน)
5. สอนไม่ทันตามคาบเวลาที่กำหนด (23 คน)
6. นักเรียนไม่มีพื้นฐานในการใช้ภาษาอาหรับ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 (11 คน)
7. ครูยังขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย (5 คน)

ข้อคำถามที่ 4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาการอิสลามศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมที่จัดแล้วประสบผลสำเร็จ มีตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมวันเมาลิด (60 คน)
2. การจัดกิจกรรมวันออซุรอฮฺ (58 คน)
3. การจัดกิจกรรมละหมาดร่วมกัน (52 คน)

ส่วนเหตุผลที่วิทยากรคิดว่าเมื่อจัดกิจกรรมที่กล่าวมาแล้ว ประสบผลสำเร็จเพราะ

1. ผู้ปกครองนักเรียน ครู และนักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน (60 คน)
2. ได้มีโอกาสเชิญหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ มาพบปะนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน (25 คน)
3. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจมาก สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วม (17 คน)

มีวิทยากรอิสลามศึกษาที่ตอบว่าไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้วยเหตุผล

ตามลำดับ ดังนี้

1. ไม่มีงบประมาณ (15 คน)
2. ไม่ได้วางแผนร่วมกันกับผู้บริหารโรงเรียน (12 คน)
3. นักเรียนไทยมุสลิมจำนวนน้อยกว่านักเรียนไทยพุทธ (16 คน)

4. ผู้ปกครองนักเรียนจกในหมู่บ้านเป็นประจำอยู่แล้วทุกปี (5 คน)

ข้อคำถามที่ 5 เมื่อประสบปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาแล้วได้แก้ไขอย่างไร

วิทยากรอิสลามศึกษา ได้ตอบข้อคำถามสรุปได้ดังนี้

1. ปรึกษาคณะครูวิชาการโรงเรียน (68 คน)
2. แก้ไขด้วยตนเอง (50 คน)
3. ปรึกษาผู้บริหารโรงเรียน (32 คน)
4. ปรึกษาเพื่อนวิทยากรด้วยกัน (28 คน)
5. ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนา (13 คน)

ข้อคำถามที่ 6 การต้องการความช่วยเหลือด้านการวัดผลและประเมินผลสรุปได้ดังนี้

วิทยากรอิสลามศึกษา ได้ตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลสรุปได้ดังนี้

1. ให้จัดอบรมเทคนิคการเขียนข้อสอบ (51 คน)
2. ให้จัดทำข้อสอบวัดจุดประสงค์ย่อย (42 คน)
3. ให้ทางสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 จัดทำข้อสอบมาตรฐานใช้ในทุกจังหวัดที่สอนวิชาอิสลามศึกษา (31 คน)
4. ให้จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน เพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติในการประเมินผลวิชาอิสลามศึกษาที่สัมพันธ์กับวิชาอื่น (18 คน)
5. ควรให้โอกาสแก่วิทยากรอิสลามศึกษาได้พบปะกัน เพื่อประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับ กลุ่มโรงเรียน หรืออำเภอ (15 คน)

ข้อคำถามที่ 7 การต้องการให้ศูนย์เทศช่วยเหลือท่านในค่านิยมบ้าง

วิทยากรอิสลามศึกษา ได้ตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการต้องการความช่วยเหลือจากศูนย์เทศ สรุปได้ดังนี้

1. ต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเทคนิคการสอน การผลิตและการใช้สื่อ (63 คน)
2. ศูนย์เทศควรให้ความสนใจต่อวิทยากรอิสลามศึกษาให้มากกว่านี้ โดยการนิเทศให้บ่อยครั้ง (56 คน)

3. ผู้นิเทศควรเข้าสังเกตการสอน แล้วชี้แนะข้อควรแก้ไข (22 คน)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สมัคร เป็นวิทยากรอิสลามศึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคำถามที่ 1 ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สมัคร เป็นวิทยากรอิสลามศึกษาใน กานต่าง ๆ ทั่วไปนี้เหมาะสมหรือไม่

1. วุฒิสามัญ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าวุฒิสามัญของวิทยากรอิสลามศึกษาควรกำหนดเป็นจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า (65 คน)
2. วุฒิทางศาสนา วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าคุณวุฒิต่างศาสนา ระดับ 7 เหมาะสมแล้ว แต่ไม่ควรรับผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่านี้ (72 คน)
3. กานอายุ วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรกำหนดอายุเป็น อย่างต่ำไม่น้อยกว่า 20 ปี (58 คน)

ข้อคำถามที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

วิทยากรอิสลามศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ให้จัดอบรมวิทยากรอิสลามศึกษาอีกครั้ง ในกานการใช้หลักสูตร เทคนิค การสอน การผลิตการใช้สื่อ (78 คน)
2. การประชุมครูในโรงเรียนควรให้วิทยากรอิสลามศึกษาเข้าร่วมด้วย (38 คน)
3. ควรให้วิทยากรอิสลามศึกษาได้มีโอกาสประชุมกับวิทยากรอิสลามศึกษาด้วยกัน เพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง (35 คน)
4. ผู้นิเทศควรมีความรู้ความเข้าใจกานเนื้อหาของวิชาอิสลามศึกษาบ้าง เพื่อจะได้ช่วยให้คำแนะนำแก่วิทยากรอิสลามศึกษาได้ (20 คน)
5. การเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนวิทยากรอิสลามควรให้เร็วขึ้น (8 คน)
6. ถ้าวิทยากรอิสลามศึกษามีสภาพกานต่างอยู่เหมือนปัจจุบัน การสอนอิสลามศึกษาคงจะไม่พัฒนาขึ้นแน่